

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 14, офіс 10
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

3 квітня 2015 року
№ 46

Зміст

Державні рішення	1
Як відокремити бізнес і політику в Україні?.....	1
У пошуках головного борця з корупцією.....	4
Економічна ситуація.....	5
Енергетична політика	5
Політична конкуренція	9
«Опозиційний блок» презентував програму тіньового уряду	9
Політичні інвестиції Ігоря Коломойського	10

Державні рішення

Зрощення бізнесу та політики в Україні становить загрозу внутрішній безпеці та підриває здатність влади до демократичного врядування, оскільки у більшості випадків саме економічні інтереси визначають політичну поведінку, а взаємозв'язки між політичними гравцями стають заручниками домовленостей між олігархами. Для зменшення впливу олігархів на українську політику необхідно запровадити суворий контроль за фінансуванням політичних партій, прийняти закон про розкриття кінцевих бенефіціарів ЗМІ та закон про лобізм.

Прийнявши антикорупційне законодавство у жовтні 2014 року, влада не докладає достатніх зусиль, щоб його імплементувати, а зусил-

ля щодо донесення змін до суспільства взагалі відсутні. Множаться нові органи, покликані боротися з корупцією, але конкретних результатів вони зможуть досягти лише наприкінці цього року. Тим часом нинішні правоохоронні органи абсолютно не спроможні ефективно викоринювати корупційні схеми, незалежно від того, пов'язані останні з нинішньою владою чи з попередньою. Враховуючи негативний вплив корупції на економічну та внутрішньополітичну стабільність, українська влада не може дозволити собі затягувати з формуванням нових органів, а будь-які дії у цій сфері мають бути максимально прозорими та поясненими суспільству.

Як відокремити бізнес і політику в Україні?

«Війна всіх проти всіх». Цим виразом Томаса Гоббса описується стан української фінансово-політичної еліти навесні 2015 року. В умовах зовнішньої військової агресії і деградації державного механізму він може стати передвісником втрати української державності та/або подальших територіальних втрат з одного боку, а з іншого – дає шанс на заснування нових, більш відкритих і демократичних правил гри та подальшу модер-

Конфлікт еліт як загроза для держави.

нізацію суспільства. В останньому процесі допомога західних партнерів є важливою.

Причини внутрішньоелітного конфлікту, який сьогодні відбувається в Україні, сягають 2011–2012 років, коли так звана Сім'я приступила до глобального перерозподілу фінансових потоків державного бюджету та приватизації державних активів. Їх основними вигодонабувачами стали три фінансово-промислові групи (ФПГ): Олександра Януковича, Ріната Ахметова і Дмитра Фірташа. Вони ж стали головними

опорами президента Віктора Януковича і парламентської більшості, яка його підтримувала.

Істотне погіршення економічної кон'юнктури в 2010–2013 роках з одного боку загостило конкуренцію всередині самої «коаліційної трійки» за економічні ресурси, що скорочувалися. Згадаймо хоча б гучний скандал між Рінатом Ахметовим та Олександром Януковичем з приводу закупівель енергетичного вугілля навесні 2013 року. А з іншого боку – воно змусило президента Януковича шукати додаткові джерела наповнення гостродефіцитного державного бюджету. Після невдалої спроби отримання зовнішніх позик від МВФ зусилля уряду Януковича-Азарова були спрямовані на запровадження жорсткого контролю над механізмом трансфертного ціноутворення (ТЦ), яким всі без винятку ФПГ користувалися для оптимізації податків та виведення валютної виручки до низькоподаткових юрисдикцій та офшорних компаній за кордоном.

Оснoву для конфлікту між олігархами було закладено законом про трансфертне ціноутворення

Поставленої мети вдалося досягти в липні 2013 року шляхом ухвалення відповідного закону у Верховній Раді. Це, природно, викликало невдоволення великих бізнесменів, які фактично були зламани через коліно – причому як опозиційних, так і тих, які підтримували уряд Януковича-Азарова і користувалися його преференціями. Внутрішньоелітна стабільність була підірвана, і з'явилися перші індикатори її деградації. Так, у жовтні 2013 року стало відомо, що Віктор Пінчук почав судовий процес проти Ігоря Коломойського, оскаржуючи у Високому суді Лондона права власності на Криворізький залізрудний комбінат.

Подальша Революція гідності та втеча президента Януковича відкрили перед українськими ФПГ можливості для перегляду правил гри, які їх відверто не влаштовували щодо: а) «приватизованих» Сім'єю фінансових потоків з державного бюджету; б) дискримінаційного, на їхню думку, закону про трансфертне ціноутворення; в) підсумків несправедливої, на

Революція гідності відкрила можливості для перегляду правил гри між ФПГ.

їхню думку, приватизації часів президентів Кучми та Януковича.

Тому не дивно, що, не чекаючи на набрання чинності закону про ТЦ, вже в квітні 2014 року Верховна Рада ухвалила поправки, які фактично скасовують його дію. Це був перший пункт постмайданного порядку денного, який стояв перед українськими елітами і який вони з легкістю подолали, тому що стосовно нього від самого початку існував негласний консенсус. Напередодні президентських виборів це дозволило стабілізувати внутрішньополітичну ситуацію і отримати лояльну до нового уряду парламентську більшість. Внаслідок повернення до Конституції зразка 2004 року була реставрована плюралістична олігархічна республіка, що існувала до обрання Віктора Януковича на президентську посаду. При цьому дефіцит державних фінансів, який виник через скасування закону про ТЦ, став покриватися грошовою емісією НБУ та кредитами МВФ.

До реалізації пунктів «а» і «в» українські ФПГ приступили напередодні парламентських виборів у жовтні 2014 року. Дмитро Фірташ був витіснений Ігорем Коломойським з двох комбінатів, які видобувають титанову руду, а росіянин Олег Дерипаска втратив права власності на Запорізький алюмінієвий комбінат. Паралельно стартувала боротьба за контроль над державними монополіями: Леонід Юрушев завів до «Укрзалізниці» свого топ-менеджера.

Відкрите протистояння Ігоря Коломойського та Ігоря Єремеєва навколо двох державних нафтових підприємств, яке спостерігалось наприкінці березня – це лише верхівка тінювих процесів, які розгорнулися через перерозподіл великої власності і контролю над нею. Уже в квітні всі вони вийдуть у публічну площину разом із оголошенням перших результатів розслідувань Спеціальної комісії Верховної Ради з питань приватизації підприємств енергетики, ГМК і АПК, а також очікуваним банкрутством компанії Ріната Ахметова ДТЕК.

Ця боротьба найбільших українських ФПГ вкрай небезпечна для української держави – по

Конфлікт між Ігорем Коломойським і Ігорем Єремеєвим навколо нафтових підприємств – лише вершина айсберга.

суті Другої олігархічної республіки, що базується на хиткому внутрішньоелітному консенсусі щодо питання про скасування закону про ТЦ та ситуативному розподілі урядових посад.

Наразі існують наступні слабкі місця олігархічної республіки:

1. Конкуренція між спонсорами політичних партій за перерозподіл активів і фінансових потоків дестабілізує парламентську коаліцію і гальмує ухвалення у Верховній Раді реформаторських законів, як у випадку із голосуванням з п'ятої спроби закону про акціонерні товариства.
2. До протистояння між ФПГ втягується найближче оточення перших осіб держави (Ігор Кононенко, Андрій Іванчук, Микола Мартиненко, Леонід Юрушев). Політико-економічна клієнтела, яка утворюється між великими бізнесменами і тими, хто впливає на прийняття державних рішень, кидає тінь на Президента і Прем'єра і дискредитує їх в очах західних партнерів.
3. Скасування закону про ТЦ та продовження практики вилучення фінансових потоків і прибутків державних підприємств на користь окремих ФПГ збільшує дефіцит державного бюджету і змушує уряд шукати додаткові джерела його покриття у вигляді кредитів МВФ та грошової емісії НБУ.

Останню обставину чудово усвідомлюють західні партнери України, які тиснуть на Президента із вимогою ліквідувати корупційні та лобістські схеми в українській економіці. Відомо, що 2 березня 2015 року Петро Порошенко провів вже не перше зібрання з найбільшими бізнесменами, на якому в черговий раз вимагав відмовитися від сірих схем мінімізації податків, виведення в офшори валютної виручки експортерів та прибутку державних підприємств, що перебувають під їх контролем. Нещодавній конфлікт навколо «Укрнафти» і «Укртранснафти» довів неефективність такого шляху вирішення проблеми.

Також не подіяли на власників українських ФПГ і неодноразові контакти із західними дипломатами. Сподіваючись захистити таким чином свої активи, торік Рінат Ахметов на самому початку підіграв сепаратистському путчу на Донбасі – незважаючи на безпрецедентне скасування

напередодні американською владою антидемпінгових квот для українського сталевого прокату. І навіть Ігор Коломойський, який займає, здавалося б, державницьку позицію і підтримує контакти із представниками Держдепу, не уникнув спокуси зіграти не за правилами у спробі зберегти контроль над нафтовими компаніями.

Тому на даному етапі неформальні способи впливу ззовні і зсередини України на представників ФПГ можна вважати недостатньо ефективними. Досвід демократичного транзиту у Східній Європі та Азії у ХХ ст., а також демократичних революцій в Європі XVI-XIX ст. свідчить, що успішні політичні трансформації неодмінно супроводжуються укладанням нового «пакту еліт». У даному випадку мова йде про набір нових правил гри, однакових для всіх політичних та економічних гравців, незважаючи на їх наближеність до оточення перших осіб країни.

В українських реаліях нові правила гри передбачають, насамперед, гарантії недоторканності прав власності та принцип вирішення всіх майнових суперечок виключно в судах. Безкінечний перегляд підсумків приватизації мусить, нарешті, колись припинитися, інакше «війна всіх проти всіх» триватиме вічно і лихо манитиме українську державу.

В якості невідкладних заходів щодо зниження впливу ФПГ на державний апарат також пропонується:

1. Демонізація ключових галузей економіки за рахунок посилення діяльності Антимонопольного комітету та ухвалення спеціальних законів про конкуренцію в сфері електроенергетики, нафто- і газовидобутку і нафтопереробки, в яких безроздільно володарюють нині Рінат Ахметов, Ігор Єремеев та Ігор Коломойський. За основу можна взяти південнокорейський досвід розукрупнення чеболів (сімейних бізнес-конгломератів, близьких аналогів українських ФПГ) у 2000-х роках. Йдеться про законо-

Конкуренція між олігархами дестабілізує парламентську коаліцію.

Успішні політичні трансформації мають супроводжуватися «пактом еліт».

Для зниження впливу бізнесу на політику потрібні гарантії недоторканності власності та демонізація.

давче обмеження переліку галузей, у яких може одночасно оперувати один і той самий холдинг (не більше двох або трьох), а також інші обмеження, зокрема щодо інвестування та корпоративного поглинання.

2. Скасування поправок до закону про ТЦ, яке сприятиме стабілізації державних фінансів і вирівнюванню валютного курсу гривні.
3. Обмеження впливу ФПГ на формування політичної системи та механізм ухвалення державних рішень, яке включає в себе: а) прийняття закону про державне фінансування політичних партій (його обсяги та форми все ще є предметом дискусій, але необхідність запровадження разом із посиленням фінансової дисципліни партійних фондів не ставиться під сумнів більшістю опитаних нещодавно українських експертів); б) прийняття законів про обов'язкове розкриття кінцевих власників ЗМІ та про заборону комерційної політичної реклами; в) прийняття закону про лобізм.

Описані зміни мають бути імplementовані до наступного виборчого циклу 2018–2019 років, щоб дати можливість здійснити ротацію політичної еліти та замінити старих корумпованих депутатів і держслужбовців, пов'язаних із ФПГ патрон-клієнтськими відносинами, на представників громадянського суспільства і молодих нардепів, які у невеликій кількості пройшли до Верховної Ради в 2014 році.

Описані кроки потребують підтримки з боку західних партнерів. Мова йде не тільки про підтримку інститутів громадянського суспільства, громадських організацій, незалежних ЗМІ та надання кредитів українському уряду, але також і про:

1. Цільову методичну, кадрову та технічну підтримку державних інститутів, особливо МВС і ЗСУ.
2. Прихід на український ринок великих закордонних інвесторів, які потіснять вітчизняні ФПГ. У цьому відношенні перспективною виглядає сфера АПК, в якій вже діють такі ТНК як американська Cargill та німецька НАКА.
3. Сприяння розгляду великих майнових суперечок між українськими ФПГ у британських і американських судах.

Проте вирішити проблему поділу влади і бізнесу замість самої української влади не зможе ніхто, якщо на те не буде колективної політичної волі Президента, Прем'єра і парламентської коаліції. У цьому відношенні логіка «іноземні кредити в обмін на українські реформи» є ефективною. Залишається лише питання про підтримання політичної та соціально-економічної стабільності протягом найбільш гострого періоду реформування, до якого зараз вступає Україна.

Для зниження впливу бізнесу на політику потрібні гарантії недоторканності власності та демонополізація.

У пошуках головного борця з корупцією

Збільшення кількості інституційних ланок у ланцюзі боротьби з корупцією не вплинуло на її якість. Нові органи, такі як Національне антикорупційне бюро (НАБ) і Національне агентство з питань запобігання корупції, знаходяться лише на початковому етапі створення (вибір керівника та процедури відбору керівника відповідно), а тому перші конкретні результати їх роботи можна буде оцінювати лише наприкінці року.

Мета законопроекту – забезпечити конкуренцію на ринку газу.

Тим часом Генпрокуратура, МВС і СБУ, які традиційно займалися цими питаннями в Україні, не можуть чітко розподілити повноваження і координувати власні зусилля. Це врешті-решт призводить до того, що корупційні схеми, незалежно від того, пов'язані вони з нинішньою владою чи з минулою, належним чином не розслідуються та не передаються до суду. Однак навіть за умови належного та повного розслідування справедливе покарання винних залишається під питанням у зв'язку із відсутністю змін у судовій владі.

Призначення голови НАБ затримується через бажання влади пролонгувати конкурс і отримати більш лояльних кандидатів на таку важливу посаду. Очікувалося, що 24 березня 2015 року стане відомо результати спеціальної перевірки чотирьох кандидатів на посаду голови НАБ, відібраних конкурсною комісією. Оскільки ця перевірка є формальною процедурою, передбачалося, що кількох днів вистачило б конкурсній комісії для обрання двох-трьох кандидатів, які будуть надіслані на розгляд Президенту. Глава держави матиме 10 днів, щоб вивчити їхні досьє та при необхідності провести співбесіди, а тому президентський указ про призначення голови НАБ варто було очікувати не пізніше 7-10 квітня 2015 року. Однак результати спеціальної перевірки не відомі ще й досі.

**Призначення
голови НАБ
затягується.**

Водночас один з кандидатів на посаду голови НАБ Віктор Чумак заявив, що призначення керівника не означає початок повноцінної роботи органу. Потрібно буде вибрати співробітників Бюро, розробити конкретні процедури їхньої роботи, навчити працювати відповідно до цих процедур, сформувати територіальні підрозділи Бюро. Таким чином, на думку Віктора Чумака, перші справи НАБ слід очікувати не раніше, ніж через дев'ять-десять місяців роботи органу.

Нещодавно рішенням Кабміну було створено Національне агентство з питань запобігання корупції, а також визначено процедуру відбору його керівника. Як і у випадку з НАБ, відбір претендентів на посаду голови агентства здійснюватиме конкурсна комісія, до складу якої увійдуть представники Верховної Ради, Адміністрації Президента, Кабміну, Національного агентства з питань державної служби та чотирьох громадських організацій, які працюють у сфері боротьби з корупцією.

Аналогічний шлях – від процедури формування конкурсної комісії до навчання відповідних кадрів нового агентства – потрібно буде

пройти й для початку роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Система державних інституцій, які займатимуться боротьбою з корупцією – надзвичайно заплутана. Крім НАБ, Національного агентства з питань запобігання корупції, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, планується створити Державне бюро розслідувань (ДБР). Відповідний законопроект № 3042 було зареєстровано ще 12 лютого 2015 року.

ДБР займатиметься запобіганням і розслідуванням організованої злочинної діяльності, терористичних та інших особливо тяжких злочинів, випадків катування представниками правоохоронних органів, військових злочинів і випадків корупції, вчинених працівниками НАБ і прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. При цьому керівників ДБР призначає Кабмін за поданням Прем'єр-міністра, який робить це на основі роботи конкурсної комісії, яка складається з трьох представників від Верховної Ради, Адміністрації Президента та Кабміну (всього дев'ять членів).

ДБР, директора якого призначає Кабмін, розслідуватиме корупційні злочини, вчинені працівниками НАБ, голову якого призначає Президент. Це закладає основу для інституційного протистояння між президентської адміністрацією та урядом і свідчить про недовіру влади до співробітників нових інституцій, які вони ж і створили. Експерти, які відстоюють необхідність створення ДБР, стверджують, що «повинен існувати «ланцюг контролю»: корупційні злочини слідчих НАБ будуть розслідувати слідчі ДБР, корупційні злочини останніх будуть розслідувати слідчі СБУ; у свою чергу корупційними злочинами останніх опікуватимуться слідчі поліції».

Водночас, такий складний ланцюг не забезпечує незалежний контроль за всією системою: все одно ДБР і поліція залишатимуться в орбіті впливу Кабміну, а керівники НАБ і СБУ призначаються Президентом.

Необхідність створення ДБР пояснюється тим, що НАБ займатиметься корупцією серед вищих посадовців, тоді як ДБР – корупцією

ДБР дублює деякі функції СБУ і може використовуватися Кабміном для тиску на НАБ.

більш низького рівня, замінюючи ліквідовані управління по боротьбі з організованою злочинністю.

З іншого боку, розслідуючи злочини, пов'язані з тероризмом, ДБР займатиметься діяльністю, яка традиційно вважалася вотчиною СБУ. Нещодавно голова СБУ Валентин Наливайченко навіть запропонував позбавити СБУ функцій слідства та боротьби з корупцією. На його думку, СБУ має займатися виключно контррозвідкою і боротьбою з тероризмом.

Плутанина з новими правоохоронними органами ще більше загострюється через нещодавні заяви Арсенія Яценюка про те, що «МВС має стати двигуном боротьби з корупцією».

Тим часом, за останній рік ані СБУ, ані МВС, ані прокуратура не продемонстрували реальної

боротьби з корупцією. Громадськості не презентували розслідувань корупційних схем попередньої влади, хоча їм було присвячене не одне журналістське розслідування у 2010-2014 роках. Колишній голова Державної фінансової інспекції Микола Гордієнко нещодавно заявив про корупційні зловживання вже нинішньої влади на суму 7,58 млрд. грн. Генпрокуратура обіцяла провести відповідні розслідування протягом наступного місяця.

Водночас, більшість українців прагнуть реальної боротьби з корупцією, а не урядових декларацій і показових затримань, одним з яких став нещодавній арешт керівництва Державної служби з надзвичайних ситуацій прямо на засіданні Кабміну. Відповідно до результатів соціологічного дослідження, проведеного в рамках проекту «Національний діалог», 57,2% респондентів вважають, що саме антикорупційна реформа потребує першочергової реалізації в Україні.

Влада не роз'яснює, чим займатиметься кожен з антикорупційних органів і як громадяни можуть брати участь у боротьбі з корупцією.

Тема боротьби з корупцією об'єднує більшість українців.

Економічна ситуація

5 березня 2015 року законопроект № 2250 про ринок природного газу прийнято в першому читанні. Його ухвалення, яке може відбу-

ся наступного тижня, призведе до руйнування певних олігархічних структур.

Енергетична політика

Закон про ринок природного газу належить до категорії першочергових поряд із законом про захист інвесторів та про реструктуризацію державного боргу. Основною метою законопроекту є створення ефективного конкурентного середовища на ринку природного газу з урахуванням основних вимог законодавства ЄС, у тому числі передбачених Директивою 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу та Регламентом 715/2009 Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про умови доступу до мереж передачі природного газу.

Для забезпечення конкуренції на товарному ринку природного газу в даному законопроекті запропоновано механізм відокремлення діяльності, пов'язаної з управлінням газовою інфраструктурою, від діяльності вертикально-ін-

тегрованих організацій, що спеціалізуються на видобутку і постачанні природного газу, що цілком відповідає вимогам Третього енергетичного пакету. Під контролем держави залишаються послуги із транспортування, розподілу та зберігання природного газу, а також комплекс послуг, пов'язаних з LNG.

В результаті прийняття законопроекту буде створено оптовий і роздрібний ринок природного газу, де діятиме принцип вільного ціноутворення, а споживач отримає свободу вибору постачальника природного газу. Втручання держави в регулювання діяльності таких суб'єктів є мінімальним, чітко регламентованим і направленим на захист інтересів споживачів. Постачання газу побутовим споживачам відбуватиметься у відповідності з типовим договором, який затверджено регулятором, а його поставки іншим споживачам здійснюватиметься на умовах, що вільно визначаються сторонами. Основні положення законопроекту спонукатимуть до монополізації діяльності НАК

«Нафтогазу», а також сприятимуть формуванню європейської моделі ринку природного газу, відкриваючи доступ на ринок для всіх гравців, що в сумі посилюватиме конкурентоздатність української енергетики.

В законопроекті введено особливу категорію постачальника вуглеводнів, так званий «постачальник останньої надії» (гарантований постачальник), за яким закріплено право постачати природний газ у особливих випадках (банкрутство, відміна або призупинення ліцензії іншого постачальника). Втім, до даного суб'єкта висунуті умови, котрі передбачають, що ціни на природний газ не повинні шкодити конкуренції на ринку. Крім того, такий постачальник повинен мати страховий запас газу, що забезпечить постачання на термін 45 днів.

Ухвалення даного законопроекту безпосередньо вдарить по інтересах певних олігархічних структур. До законопроекту було внесено Правку № 213, яка була врахована в першому читанні. Зокрема, «газорозподільні системи, власником яких є держава, не можуть знаходитись у користуванні оператора газорозподільної системи на праві господарського відання, крім випадків належності такого оператора до суб'єктів господарювання державного сектора економіки». Таким чином, держава закріплює за собою статус топ-менеджмента газорозподіль-

Закон вдарить по інтересам окремих олігархів.

чих підприємств. Прийнята поправка в першу чергу впливає на комерційні інтереси Дмитра Фірташа, який сьогодні контролює 70% облгазів. За новими правилами гри, компанія, що володіє енергомережами та займається роздрібною торгівлею, повинна розділити бізнес, обираючи один з варіантів: продати частину компанії або передати оперативне управління енергомережами незалежному оператору.

Прогнозовано, що реструктуризація та прагнення до лібералізації і прозорості газового ринку спровокує новий виток внутрішніх олігархічних і владних конфліктів. Перші кроки на шляху реалізації закону загострять об'єктивно існуючі протиріччя між бізнес-групами Дмитра Фірташа, Ігоря Коломойського та Ріната Ахметова – з однієї сторони та урядом Арсенія Яценюка – з іншої. В цілому, складається враження, що на даному етапі прийняття закону про ринок природного газу розглядається владою як іміджевий крок, сфокусований на підтримці реформаторів і борців із корупцією.

Ухвалення даного закону зробить український ринок природного газу конкурентним, прозорим та привабливим для інвесторів. Закон про ринок природного газу повністю відповідає вимогам Третього енергетичного пакета та сприяє реальній, а не декларативній інтеграції України в ЄС.

Закон відповідає вимогам Третього енергетичного пакету.

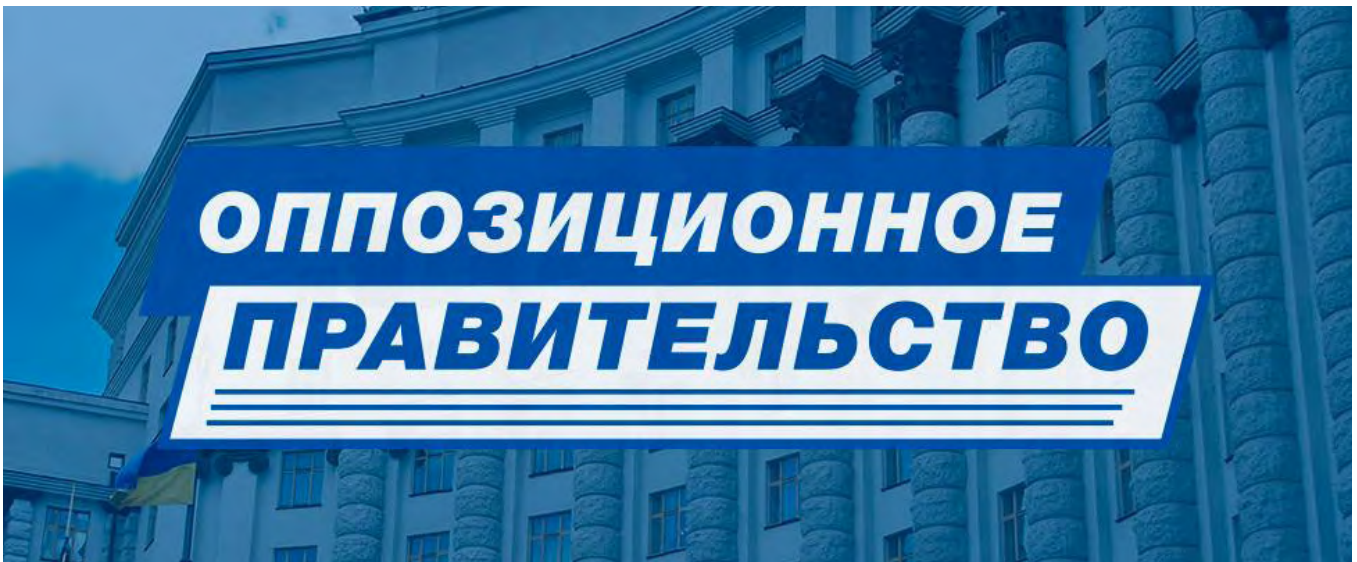
Політична конкуренція

«Блок Петра Порошенка» та «Народний Фронт» не зацікавлені у проведенні місцевих виборів восени 2015 року. В умовах економічної кризи рейтинги цих правлячих партій продовжують падати, а регіональна мережа практично відсутня. У зв'язку із цим, у владних коридорах розглядають варіанти та вивчають юридичні передумови для відтермінування місцевих виборів.

Водночас, місцеві вибори вигідні для регіональних еліт, «Самопоміч», Радикальної пар-

тії та «Батьківщини», особливо враховуючи, які перспективи на місцевому рівні відкриває децентралізація. Ця тема є спільною як для «Опозиційного блоку» Сергія Львовича, так і для численних партійних проектів, які готує Ігор Коломойський. Для посилення власних позицій ці олігархи прагнуть максимально закріпити свій вплив у конкретних областях. «Опозиційний блок» активізує свою роботу – зокрема, нещодавно було представлено тіньовий уряд.

«Опозиційний блок» презентував програму тіньового уряду

Рішення щодо створення опозиційного уряду має на меті показати суспільству, що в регіонах збереглася команда, яка готова прийти до влади. Керівництво «Опозиційного блоку» буде використовувати цей проєкт як постійний інструмент для інформаційних приводів напередодні місцевих виборів. Проте, функціонування тіньових урядів Партії регіонів (2009 рік), БЮТ (2010 рік) та ВО «Свобода» (2013 рік) було виключно показовим і зводило-

Тіньовий уряд – як піар-інструмент «Опозиційного блоку».

ся лише до деструктивної критики опонентів і популістських заяв.

31 березня 2015 року голова депутатської фракції «Опозиційний блок» Юрій Бойко представив громадськості опозиційний уряд, який очолив Борис Колесніков.

Чисельний склад депутатської фракції «Опозиційного блоку» не дозволить прямо впливати на хід голосування в парламенті. З іншої сторони, соціально-економічна ситуація в країні дуже важка і сприяє росту опозиційних настроїв. Варто зазначити, що програма діяльності опозиційного уряду

майже не відрізняється від передвиборчої програми Віктора Януковича 2010 року та Партії регіонів 2012 року – «Від стабільності до добробуту».

Презентована програма ґрунтується на лівих популістських гаслах, децентралізації та миротворчій риториці. Із цією програмою «Опозиційний блок» піде на місцеві вибори. Нещодавня заява Сергія Львовичкіна про те, що партію війни в парламенті необхідно замінити на партію миру, свідчить про підтримку «Опозиційним блоком» ідеї синхронізації місцевих виборів із парламентськими.

«Опозиційний блок» прагне провести парламентські вибори одночасно з місцевими.

Особливий акцент зроблено на проблемах девальвації гривні, росту тарифів і падіння купівельної спроможності громадян. До кінця травня буде презентовано проект нової Конституції та концепцію двопалатного парламенту.

Тіньовий уряд представлений членами Партії регіонів та високопосадовцями часів режиму Януковича, які мають неоднозначну репутацію. «Опозиційний блок» так і не зміг вийти за межі «закритого акціонерного товариства» чи клубу інтересів. Відсутність нових облич в опозиційному уряді свідчить про його відірваність від регіональних партійних структур і громадської думки загалом.

Політичні інвестиції Ігоря Коломойського

Ігор Коломойський активно включився у прощтовхування ідеї розширення фінансових повноважень регіонів. Провівши мобілізаційну акцію в Дніпропетровську, команда олігарха активізувала роботу над регіональними політичними проектами. В похіді за владою основна ставка робиться на Дніпропетровську, Запорізьку, Харківську й Одеську області.

Ігор Коломойський – активний прихильник децентралізації.

По-перше, одним із таких партійних проєктів є «Україна майбутнього», яку очолює соратник Коломойського Святослав Олійник. Основна активність і кадровий потенціал цієї партії зосереджені в Дніпропетровській і Запорізькій областях. Крім того, лідер партії Святослав Олійник братиме участь у боротьбі за посаду мера Дніпропетровська. В українській партійній історії вже були випадки, коли партія «Громада» (лідер – колишній прем'єр-міністр Павло Лазаренко) була представлена у парламенті виключно за рахунок Дніпропетровської області.

По-друге, наближеною до Ігоря Коломойського вважається депутатська група «Відродження» Віталія Хомутинніка. Одноіменна партія «Відродження» буде конкурувати із «Опозиційним

блоком» в Харківській та Одеській областях.

По-третє, олігарху підконтрольні частина позафракційних депутатів та окремі члени фракцій «Народного Фронту» та «Самопоміч». Очевидним є той факт, що при умові формування депутатської більшості в місцевих радах саме ці партії будуть орієнтуватися на дніпропетровську команду.

По-четверте, у групи «Приват» – хороші відносини з «Правим сектором». Хоча загальнонаціональний рейтинг цієї партії коливається в межах 1-3%, вона може отримати представництво в окремих місцевих радах, про що свідчить успіх деяких її представників у мажоритарних округах у 2014 році.

Таким чином, Ігор Коломойський та його оточення посилено готуються до місцевих виборів і допомагають в цьому своїм політичним союзникам. Результати попередніх виборчих кампаній демонструють, що ЗМІ є визначальним чинником, який впливає на формування думки виборців. Саме цей інструмент політичної боротьби на парламентських виборах в 2014

Головними силами Ігоря Коломойського на півдні та сході є партії «Відродження» і «Україна майбутнього».

році залишив поза межами парламенту Анатолія Гриценка і суттєво зменшив електоральну підтримку Радикальної партії Олега Ляшка.

Партійна система України знову повертається в 1990-ті роки, коли основна ставка

робилася на тимчасові регіональні проекти, партії лідерського типу та медіа-рекламу.

В українській політиці знову робиться ставка на регіональні проекти та медіа-рекламу.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрема увага приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

© 2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Автор ідеї: Віра Нанівська

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

«Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД:

Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Ангела Бочі, Анатолій Октисюк, Наталія Слободян, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук, Антон Круть